

Research Paper

The Mediating Role of Creativity in the Relationship between Family Communication Patterns and Boredom in Female Adolescents

Salman Zarei¹, Khadijeh Fooladvand²

1. Psychology Department, Lorestan University
2. Psychology Department, Lorestan University

Article Info.	Abstract
<p>Received: 27.05.2021</p> <p>Accepted: 23.06.2022</p> <hr/> <p>Keywords:</p> <p><i>Adolescence,</i></p> <p><i>Boredom,</i></p> <p><i>Family Communication Patterns,</i></p> <p><i>Creativity.</i></p>	<p>Abstract</p> <p>Boredom is one of the most commonly experienced emotions during the adolescent years. Highly bored adolescents were shown to avoid schoolwork, to have interpersonal problems, and reduced attention, self-regulation, and motivation. An important characteristic of boredom is that it can be triggered by family environment. Although the relationship between Family Communication Patterns and boredom has been examined, there are few studies on underlying mechanisms of this relationship. Therefore, the aim of present study was to investigate the mediating role of creativity in the relationship between Family Communication Patterns and boredom. In this descriptive- correlational study a total of 400 female high school students from the school of the 3th district of Tehran in the academic year of 2018-2019 were selected via cluster sampling. Data were collected using Multidimensional State Boredom Scale (Fahlman et al, 2013), Family Communication Patterns Questionnaire (Fitzpatrick & Ritchie, 1974) and Creativity Questionnaire (Abedi, 1995). To analyze the data descriptive statistics, Pierson Correlation and path analysis were conducted. The results showed that direct effect of the family conversation orientation on the boredom was significantly negative, and direct effect of the Family conformity orientation and boredom were significantly positive. Also, results showed that mediating role of creativity in the relationship between Family Communication Patterns and boredom was significant. Based on the findings, it can be concluded that family communication patterns and creativity are important factor affecting adolescents' boredom. Therefore, improving family communication and enhancing creativity can be a good way to support adolescent against everyday life problems and prevention boredom.</p>
<p>*Corresponding author Email: Zarei.s@lu.ac.ir</p>	
<p>How to Cite:</p> <p>Zarei, S., Fooladvand, K. (2022). The Mediating Role of Creativity in the Relationship between Family Communication Patterns and Boredom in Female Adolescents. <i>Journal of Family Psychology</i>. 9(1), 60-74.</p>	

دو فصلنامه

روانشناسی خانواده، سال نهم، شماره ۱، بهار و تابستان ۱۴۰۱

مقاله پژوهشی

نقش واسطه‌ای خلاقیت در رابطه الگوهای ارتباطی خانواده با بی‌حوصلگی نوجوانان دختر

سلیمان زارعی^{۱*}، خدیجه فولادوند^۲

۱. گروه روانشناسی، دانشگاه لرستان
۲. گروه روانشناسی، دانشگاه لرستان

اطلاعات مقاله	چکیده
<p>تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۳/۰۶</p> <p>تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۴/۰۲</p> <p>کلیدواژه‌ها:</p> <p>بی‌حوصلگی، خلاقیت، الگوی ارتباطی خانواده، نوجوانی</p>	<p>چکیده</p> <p>بی‌حوصلگی یکی از رایج‌ترین هیجان‌های تجربه شده در دوران نوجوانی است. نوجوانان با سطح بی‌حوصلگی بالا از انجام تکالیف مدرسه اجتناب می‌کنند و در زمینه‌های مانند توجه، خودتنظیمی، انگیزه و روابط بین فردی دارای مشکل هستند. یکی از ویژگی‌های مهم بی‌حوصلگی این است که می‌تواند توسط محیط خانواده ایجاد شود. هرچند رابطه بین الگوهای ارتباطی خانواده و بی‌حوصلگی مورد بررسی قرار گرفته است، اما درباره مکانیسم‌های زیربنایی این رابطه مطالعات اندکی وجود دارد. لذا، پژوهش حاضر با هدف تعیین نقش واسطه‌ای خلاقیت در رابطه الگوهای ارتباطی خانواده با بی‌حوصلگی نوجوانان دختر انجام شد. روش پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش دانش‌آموزان دختر دوره دوم متوسطه منطقه ۳ شهر تهران در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۸ بود که از بین آن‌ها تعداد ۴۰۰ نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از مقیاس چندبعدی حالت بی‌حوصلگی (Fahlman et al, 2013)، پرسشنامه تجدیدنظر شده الگوهای ارتباطی خانواده (Fitzpatrick & Ritchie, 1974) و پرسشنامه خلاقیت (Abedi, 1995) گردآوری و با استفاده از همبستگی پیرسون و تحلیل مسیر تجزیه شدند. نتایج نشان داد اثر مستقیم الگوی گفت‌وگو خانواده بر بی‌حوصلگی منفی معنادار و اثر مستقیم الگوی همنوایی خانواده بر بی‌حوصلگی مثبت معنادار بود. همچنین، یافته‌های پژوهش نشان داد خلاقیت در رابطه بین الگوهای ارتباطی خانواده و بی‌حوصلگی نقش واسطه‌ای دارد. بر اساس یافته‌ها، می‌توان نتیجه گرفت که الگوهای ارتباطی خانواده و خلاقیت از عوامل مهم اثرگذار بر بی‌حوصلگی در بین نوجوانان به شمار می‌آیند؛ بنابراین، بهبود تعاملات خانوادگی و افزایش سطح خلاقیت می‌تواند روش مطلوبی برای کمک به نوجوانان در برابر مشکلات و پیشگیری از بی‌حوصلگی باشد.</p>
<p>*نویسنده مسئول:</p> <p>پست الکترونیکی: Zarei.s@lu.ac.ir</p>	
<p>استناد به این مقاله:</p> <p>زارعی، سلیمان، فولادوند، خدیجه (۱۴۰۱). نقش واسطه‌ای خلاقیت در رابطه الگوهای ارتباطی خانواده با بی‌حوصلگی نوجوانان دختر. <i>روانشناسی خانواده</i>، ۱۹(۱)، ۶۰-۷۴.</p>	

نوجوانی دوره‌ای از رشد است که با تغییرات برجسته‌ای همراه می‌باشد و این دوره عبور از مرحله کودکی و آمادگی برای بزرگسالی است که طیف سنی ۱۱ تا ۲۰ سال را شامل می‌شود (Cavallo & Krishnan-Sarin, 2019). اضطراب خاص این دوران به دلیل تحول در ملاک‌های ارزشی و مشکل چگونگی برخورد با فشار غریز، برای نوجوان اجتناب‌ناپذیر است (Ridout et al., 2021). یکی از مشکلات جدی دوران نوجوانی که با کاهش خودکنترلی و توانایی تنظیم هیجان نوجوانان باعث بروز مشکلات زیادی در زمینه‌های مختلف ارتباطی، تحصیلی و اجتماعی می‌شود، بی‌حوصلگی است (Biolcati et al., 2018). بی‌حوصلگی یک پدیده‌ی روان‌شناختی است که به عنوان یک حالت تنفر یا ناسازگاری با هر نوع تجربه تکراری مانند کار روزانه و بی‌قراری زیاد در شرایطی که رهایی از یکنواختی امکان‌پذیر نیست، تعریف می‌شود (Isacescu et al., 2017). بی‌حوصلگی با انواع احساسات ذهنی فردی همچون بی‌ارزش بودن همراه است (Nabilla et al., 2019).

Westgate & Wilson (2018) بی‌حوصلگی را به عنوان یک وضعیت یکنواخت ذهنی معادل با حالت بی‌انگیزگی پایین تعریف کرده‌اند. همچنین، تفاوت عمده بی‌حوصلگی و بی‌انگیزگی را در زودگذر بودن بی‌حوصلگی عنوان کرده‌اند و مطرح می‌کنند که بی‌انگیزگی در مقایسه با بی‌حوصلگی یک وضعیت ناخوشایندتر، مسری‌تر و طولانی مدت هیجانی است. نظریه‌های مربوط به بی‌حوصلگی در چهار حوزه‌ی مختلف قرار می‌گیرند: روان‌پویایی (در این نظریه تمایل فرد برای انجام امور معنادار به علت تهدیدکننده بودن آنها مهار می‌شود)، وجودی-انسانگر (فقدان معنا در زندگی زمینه بروز بی‌حوصلگی)، سطح برانگیختگی (عدم انطباق بهینه بین نیاز به برانگیختگی و تحریک محیطی) و توجه (در مواردی که عدم موفقیت در فرآیندهای توجه موجب عدم تمرکز می‌گردد) (Westphal et al., 2018).

پژوهش‌ها نشان می‌دهد نوجوانان در یک دوره‌ی حساس هستند که آگاهی تدریجی آنان از کیفیت روابط خانوادگی بر حالات روان‌شناختی آنان از جمله بی‌حوصلگی اثر دارد (Heydari, 2018; Zhou & Buehler, 2019). بر اساس فرضیه امنیت هیجانی، یک رابطه مخرب خانوادگی هیجان‌های منفی و ناامنی در بین فرزندان ایجاد می‌کند که ممکن است منجر به طیفی از مشکلات شامل بی‌حوصلگی تا آسیب‌های روانی از قبیل افسردگی و اضطراب شود (Steele & McKinney, 2019). یکی از عوامل خانوادگی که بر اساس تحقیقات در بی‌حوصلگی نوجوانان نقش پررنگی دارد، الگوهای ارتباطی خانواده است که به تعاملات در خانواده و نقش آن در سازگاری موثر با محیط می‌پردازد (Leung & Shek, 2019). خانواده به عنوان نهادی که زمینه و بستر آموزش و رشد روانی-اجتماعی فرزندان را فراهم می‌سازد، نقش بسزایی در وضعیت روانی فرزندان و اعضای تشکیل دهنده که به یکدیگر وابسته‌اند دارد و رفتارشان به صورت کاملاً مجزا از کل سیستم خانواده قابل بررسی نیست (Erdner & Wright, 2018). اصولاً مفهوم الگوی ارتباطی خانواده یا طراح‌های ارتباط خانواده ساختار علمی از دنیای ظاهری خانواده است که بر اساس ارتباط اعضای خانواده با یکدیگر و این که اعضاء چه چیزی را به یکدیگر می‌گویند، چه کاری انجام می‌دهند و این که چه معنایی از این ارتباطات دارند، تعریف می‌شود (Wang et al., 2019). بر اساس مدل الگوهای ارتباطی خانواده (Chaffee, 1971) McLeod & Atkin، محیط ارتباطی خانواده بر رشد ادراک، واقعیت فرزندان و جامعه‌پذیری آنها اثر می‌گذارد (Fitzpatrick (2004) با بررسی نظریه‌ی Chaffee et al (1971) دو نوع جهت‌گیری ارتباطی خانواده را مطرح کرد که عبارت‌اند از: جهت‌گیری گفت‌وشنود^۱ و جهت‌گیری هم‌نوایی^۲. جهت‌گیری گفت‌وشنود به شرایطی اشاره دارد که در آن همه‌ی اعضای خانواده تشویق به شرکت آزادانه و راحت در تعامل، بحث و تبادل نظر درباره گستره‌ی وسیعی از موضوعات بدون محدودیت زمانی شوند. در این خانواده‌ها سطح ارتباطات درون خانوادگی بالاست، فرزندان از حمایت اجتماعی خوبی برخوردارند، شخصیت آنها به

1. Conversation orientation
2. Conformity orientation

زارعی و فولادوند: نقش واسطه‌ای خلاقیت در رابطه الگوهای ارتباطی خانواده با بی‌حوصلگی نوجوانان دختر

صورت اصولی و درست پرورش یافته و طرحواره‌های آن‌ها به خوبی شکل گرفته و از بهزیستی روان‌شناختی بالایی برخوردارند (Campbell-Salome et al., 2019).

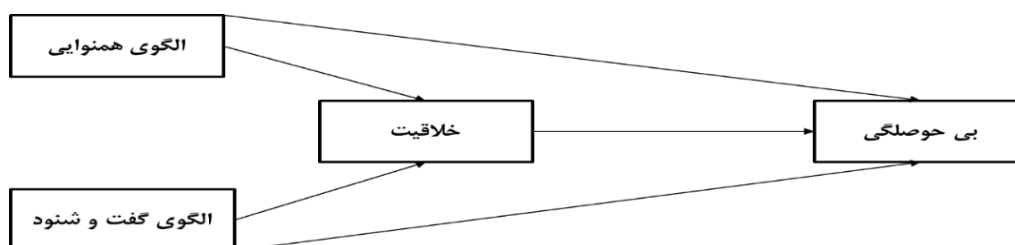
از سوی دیگر، در خانواده‌های با جهت‌گیری هم‌نوایی، افراد از داشتن ارتباط باز و صمیمانه از طریق رعایت سلسله مراتب در خانواده منع و بازداری می‌شوند (Valenzuela et al., 2019). به نظر می‌رسد نوجوانان در خانواده‌های با الگوهای ارتباطی هم‌نوایی به علت یادگیری هم‌نوایی و پذیرش بی‌چون و چرای عقاید اطرافیان بدون تفکر، و همچنین سطح اعتماد به نفس پایین، به احتمال بیشتری دچار حالت بی‌حوصلگی می‌شوند (Hesse et al., 2017).

Barnnon (2021) نیز مشاهده کردند والدینی که از الگوهای سخت‌گیرانه استفاده می‌کنند و یک رابطه‌ی هم‌نوایی با فرزندان دارند، فرزندان‌شان دارای رفتارهای پرخاشگرانه بیشتر و مشکلات ارتباطی با همسالان هستند و حالت‌های هیجانات منفی بیشتری مانند بی‌حوصلگی را تجربه می‌کنند. همچنین، Hovick et al. (2021)، نشان دادند دانش‌آموزانی که تحت رفتارهای پرخاشگرانه چه به صورت کلامی و یا جسمی والدین بودند، در مدرسه و کلاس درس هیجان‌های منفی مانند بی‌حوصلگی و فرسودگی تحصیلی را بیشتر نشان دادند. در کنار موارد مطرح شده، مطالعات نشان می‌دهد نوجوانانی که سطح بی‌حوصلگی بالایی دارند کارکرد خانواده خود را مخصوصاً در بعد ارتباط و تعاملات بد و ناکارآمد توصیف می‌کنند و عدم گفتگوی آزادانه، عدم احساس ارزشمندی، باور به بی‌اهمیت بودن اظهار نظرانشان در تعاملات خانوادگی را در تجربه هیجان‌های منفی خود مؤثر دانسته‌اند (Kapetanovic & Skoog, 2021; Freed et al., 2016).

با توجه به اینکه مطالعات بسیاری رابطه الگوهای ارتباطی خانواده با بی‌حوصلگی را روشن ساخته‌اند، اما مکانیسم‌های واسطه‌ای زیربنایی این رابطه (چگونه الگوهای ارتباطی خانواده با بی‌حوصلگی ارتباط دارد) به طور واضح مشخص نیست. در این بین برخی مطالعات نشان می‌دهند که الگوهای ارتباطی خانواده ممکن است از طریق خلاقیت سطح تجربه هیجان‌های منفی مانند بی‌حوصلگی را تحت تاثیر قرار دهد (Kumar & Singh, 2018; Moein et al, 2020). خلاقیت پتانسیل و توانایی است که در فکر، اندیشه، رفتار و عمل انسان جلوه پیدا می‌کند و یکی از الزامات اساسی برای خلق راه‌حل‌های مهم جهت خلق هیجان‌های مثبت و غلبه بر تجربه هیجانی منفی از جمله بی‌حوصلگی و افسردگی در زندگی پیچیده، مدرن و شتابان جوامع امروزی است (Xu et al., 2021; Brosowsky et al., 2022). مطالعات نشان می‌دهد عوامل متعددی از جمله خانواده و برخی ویژگی‌های مهم آن مانند ساختار، کارکرد و الگوهای ارتباطی آن می‌تواند بر خلاقیت تأثیر بگذارند (Liu et al., 2021; Shi et al., 2021). لذا وجود آسیب و اختلال در تعاملات خانوادگی می‌تواند با تاثیر منفی بر رفتارهای خلاقانه اعضای خانواده از جمله اعضای نوجوان زمینه ساز بروز مشکلاتی مانند اضطراب، بی‌حوصلگی و اختلال در عملکرد اجتماعی شود (Washington et al, 2017; Simpson, 2018). Vannucci & Ohannessian, 2018). یک تعامل خانوادگی منفی، که عدم صمیمیت، غیرقابل پیش‌بینی بودن، انتقاد، حمایت ناهنجار و سایر تجربیات نامطلوب را انعکاس می‌دهد، ممکن است بر ارزیابی منفی نوجوان از خودش، کاهش اعتماد به نفس در خلق راهکارهای سازنده و ایجاد باورهای ناکارآمد تاثیر بگذارد و قابلیت تبدیل به خطر جدی تجربه طیف وسیعی از هیجان‌های منفی از جمله بی‌حوصلگی را داشته باشد (Brock, R. L., & Kochanska, 2015; Pan et al., 2021). در کنار موارد مطرح شده، مطالعه Wang et al. (2021) نیز نشان می‌دهد که تعاملات مطلوب خانواده به نوجوانان دختر کمک می‌کند که تا با کارآمدی بالایی احساسات منفی خود را مدیریت کنند.

در مجموع، پژوهش‌ها بر نقش بی‌حوصلگی در ایجاد و شکل‌گیری دامنه وسیعی از مشکلات اجتماعی و روان‌شناختی مانند قماربازی اینترنتی (Goldstein et al., 2016)، افت تحصیلی و احتمال بالایی ترک تحصیل (Xie, 2021)، افسردگی و اضطراب (Mugon et al., 2011) و احساس تنهایی (Chen, 2016) در بین دانش‌آموزان تاکید دارند. همچنین، مطالعات در بین نوجوانان ۱۳ تا ۱۸ ساله نشان می‌دهد که بی‌حوصلگی پیش‌بین بسیاری از رفتارهای پرخطر از قبیل گرایش به مصرف مواد، رفتار خرید وسواسی و اعتیاد به اینترنت است (Chou et al., 2018). لذا، با توجه به پیامدها و همچنین شیوع بی‌حوصلگی در بین نوجوانان بررسی این نکته ضروری است که چگونه و تحت چه شرایطی و درواقع از طریق چه متغیرهایی می‌توان ارتباط الگوهای ارتباطی

خانواده و بی‌حوصلگی را پیشگیری و بررسی کرد. در نهایت اینکه، مروری بر پژوهش‌ها نشان می‌دهد تاکنون در خصوص ارتباط بین الگوهای ارتباطی خانواده با بی‌حوصلگی، به نقش واسطه‌ای خلاقیت اشاره نشده است؛ لذا، با توجه به فقدان مطالعه در جامعه نوجوانان دختر ایرانی پژوهش حاضر به دنبال پاسخگویی به این سؤال است که آیا خلاقیت در رابطه الگوهای ارتباطی خانواده با بی‌حوصلگی نقش واسطه‌ای دارد؟

شکل ۱. مدل پیشنهادی پژوهش

روش

جامعه آماری، نمونه و روش اجرای پژوهش

پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود که با استفاده از مدلیابی معادلات ساختاری انجام شد. جامعه آماری پژوهش دانش‌آموزان دختر دوره دوم متوسطه منطقه ۳ شهر تهران در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷ بود. جهت تعیین حجم نمونه بر اساس دیدگاه Kline (2015) که عنوان می‌کند در مدلیابی معادلات ساختاری حجم نمونه مورد قبول باید حداقل ۱۰ و حداکثر ۲۰ برابر تعداد پارامترها باشد در پژوهش حاضر با احتساب مجموع ۱۷ پارامتر با حداکثر حالت و بیش برآورد جهت ریزش احتمالی تعداد ۴۰۰ نفر با استفاده از روش نمونه‌برداری خوشه‌ای چندمرحله‌ای به عنوان نمونه نهایی انتخاب شد. در این روش نمونه‌برداری ابتدا از میان مدارس دوره دوم متوسطه (جمعاً ۱۲ مدرسه) به تصادف تعداد ۵ مدرسه انتخاب شدند و سپس از هر مدرسه تعداد ۴ کلاس به روش تصادفی انتخاب و سپس از بین همه دانش‌آموزان کلاس‌ها و بر اساس ملاک‌های ورود نمونه نهایی انتخاب شد. ملاک‌های ورود به پژوهش شامل: رضایت معلم و دانش‌آموز برای شرکت در پژوهش و دامنه سنی بین ۱۶ تا ۱۸ سال بود و تنها ملاک خروج از پژوهش داشتن سابقه بیماری جسمانی و روان‌شناختی خاص (بنابر خودگزارشی نوجوانان) بود. همچنین، ملاحظات اخلاقی اعم از مطلع بودن شرکت‌کنندگان از روند پژوهش و محرمانه ماندن اطلاعات شرکت‌کنندگان در پژوهش رعایت شده است.

ابزار سنجش

مقیاس چندبعدی حالت بی‌حوصلگی (MSBS): این مقیاس توسط Fahlman, Mercer-Lynn, Flora & Eastwood (2013) استفاده شده است. دارای ۲۹ عبارت است و به هر سؤال امتیازاتی به صورت طیف لیکرت هفت‌درجه‌ای کاملاً مخالفم (۱)، مخالفم (۲)، نسبتاً مخالفم (۳)، احساسی ندارم (۴)، نسبتاً موافقم (۵)، موافقم (۶) و کاملاً موافقم (۷) اختصاص داده می‌شود. مجموع امتیازات کسب‌شده توسط آزمودنی‌ها، میزان بی‌حوصلگی روانی که متحمل شده‌اند را به صورت تخمینی با دامنه نمراتی بین ۲۹ تا ۲۰۳ نشان می‌دهد که کسب نمره بالا در این پرسشنامه نشان‌دهنده بی‌حوصلگی روانی بیشتر در پاسخ‌دهنده است فالمن و همکاران (۲۰۱۳) ضریب اعتبار مقیاس چندبعدی حالت بی‌حوصلگی را از طریق ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۶ گزارش کرده‌اند. آن‌ها همچنین رویایی سازه مقیاس را با استفاده از تحلیل عامل تأییدی و اکتشافی بر روی دو نمونه مجزا مورد مطالعه قرار دادند.

1. Multidimensional State Boredom Scale (MSBS)

زارعی و فولادوند: نقش واسطه‌ای خلاقیت در رابطه الگوهای ارتباطی خانواده با بی‌حوصلگی نوجوانان دختر

نتایج این تحلیل‌ها نشان داد که همه خرده مقیاس‌ها بار عاملی معنی‌داری روی ماده‌های خود دارند (Fahlman et al., 2013). در پژوهش حاضر نیز میزان پایایی مقیاس به روش آلفای کرونباخ برابر ۰/۸۹ به دست آمد.

پرسشنامه تجدیدنظر شده الگوهای ارتباطی خانواده^۱ (RFCP): این ابزار یک پرسشنامه خودسنجی است که توسط Fitzpatrick & Ritchie (1994) ساخته شده و دارای ۲۶ عبارت است که ۱۵ گویه اول مربوط به بعد جهت‌گیری گفت‌و شنود و ۱۱ گویه بعدی مربوط به بعد جهت‌گیری هم‌نوایی هستند. پاسخ به هر عبارت در دامنه‌ای از ۱ (بسیار مخالف) تا ۵ (بسیار موافق) قرار دارد. فیتزپاتریک و ریچی (۱۹۹۴) گزارش داده‌اند که ضریب اعتبار به روش بازآزمایی در سه گروه سنی متفاوت بعد از یک دوره سه‌هفته‌ای در مورد جهت‌گیری گفت‌و شنود نزدیک به ۱ و در مورد جهت‌گیری هم‌نوایی بین ۰/۷۳ تا ۰/۹۳ بوده است. روایی سازه این ابزار توسط Kuroshnia (2006) با استفاده از روش تحلیل عامل مورد بررسی قرار گرفته است. او مقدار شاخص KMO (شاخص کفایت نمونه‌گیری) را برابر ۰/۸۵ و مقدار آزمون کرویت بارلت (شاخص کفایت ماتریس همبستگی) را برابر با ۱۳۱۹/۴۹ ($p < ۰/۰۰۱$) گزارش کرده است. علاوه بر این، پایایی این مقیاس را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای دو بعد گفت و شنود و هم‌نوایی به ترتیب برابر ۰/۸۷ و ۰/۸۱ گزارش کرده است (Kuroshnia, 2006). در پژوهش حاضر نیز میزان پایایی مقیاس با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای بعد گفت و شنود و هم‌نوایی به ترتیب ۰/۹۰ و ۰/۸۸ به دست آمد.

پرسشنامه خلاقیت (Abedi (1995): این آزمون که بر اساس نظریه Torrance (1979) درباره خلاقیت به وسیله Abedi ساخته شد. این آزمون ۶۰ سؤال سه گزینه‌ای دارد گزینه‌ها نشان دهنده میزان خلاقیت پایین، متوسط و بالا می‌باشند که نمره یک برای خلاقیت پایین، نمره دو برای خلاقیت متوسط و نمره سه برای خلاقیت بالا در نظر گرفته شده است. مجموع نمرات کسب شده در هر خرده آزمون، نمایانگر نمره آزمودنی در آن بخش است و مجموع نمرات آزمودنی در چهار خرده آزمون، نمره کلی خلاقیت او را نشان می‌دهد. دامنه نمره کل خلاقیت هر آزمودنی بین ۶۰ و ۱۸۰ خواهد بود. اعتبار آزمون خلاقیت عابدی، از طریق آزمون مجدد دانش‌آموزان مدارس راهنمایی تهران در سال ۱۳۶۳ در چهار بخش آزمون به این ترتیب به دست آمد: ضریب پایایی بخش سیالی ۰/۸۵، ابتکار ۰/۸۲، انعطاف‌پذیری ۰/۸۴ و بسط ۰/۸۰ به دست آمد. ضریب همسانی درونی با استفاده از آلفای کرونباخ برای خرده آزمون‌های سیالی، انعطاف‌پذیری، ابتکار و بسط روی ۲۲۷۰ دانش‌آموز اسپانیایی به ترتیب ۰/۷۵، ۰/۶۵، ۰/۶۱ و ۰/۶۱ به دست آمد (Auzmendi, Villa & Abedi, 1996). در پژوهش حاضر نیز میزان پایایی مقیاس با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای خرده آزمون‌های سیالی، انعطاف‌پذیری، ابتکار و بسط به ترتیب ۰/۸۶، ۰/۸۵، ۰/۸۲ و ۰/۸۸ به دست آمد.

پس از اجرای پرسش‌نامه‌ها تعداد ۱۶ پرسش‌نامه با استفاده از "فاصله مهالانوبیس"^۲ به عنوان داده پرت مشخص و از روند پژوهش حذف شد و در نهایت داده‌های مربوط به ۳۸۴ نفر با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون، مدل‌یابی معادلات ساختاری و آزمون بوت استرپ^۳ تحلیل شد. لازم به ذکر است که برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۳ و AMOS نسخه ۲۱ استفاده شد.

یافته‌ها

بررسی ویژگی‌های جمعیت شناختی نشان داد که میانگین و انحراف استاندارد سن نوجوانان به ترتیب برابر با ۱۷/۳۲ و ۱/۲۳ بود. همچنین تعداد ۵۹ نفر (۱۵/۴ درصد) در رشته علوم انسانی، ۲۰۹ نفر (۵۵/۴ درصد) در رشته علوم تجربی و تعداد

1. Family Communication Patterns (RFCP)
2. Mahalanobis distance
3. Test of Bootstrapping

۱۱۶ نفر (۳۰/۲ درصد) در رشته ریاضی و فیزیک تحصیل می‌کردند. در جدول ۱ به بررسی شاخص‌های توصیفی نمرات آزمودنی‌ها در پرسش‌نامه‌ها پرداخته می‌شود.

جدول ۱: آماره‌های توصیفی و بررسی نرمال بودن توزیع نمره‌های متغیرهای پژوهش در نوجوانان

متغیرها	شاخص‌ها	میانگین	انحراف استاندارد	کجی	کشیدگی	آماره Z	کولموگروف-اسمیرنف سطح معناداری
الگوی ارتباطی گفت‌وشنود	۳۶/۰۸	۴/۲۱	۰/۱۴۹	۰/۱۹۶	۰/۰۴۵	۰/۰۷۹	
الگوی ارتباطی همنوایی	۱۹/۸۴	۳/۴۱	۰/۲۱۸	-۰/۴۱۹	۰/۰۴۸	۰/۰۷۲	
خلاقیت	۸۵/۲۳	۹/۷۵	-۰/۲۰۹	-۰/۰۹۴	۱/۰۱۷	۰/۰۵۹	
بی‌حوصلگی	۱۰۱/۵۳	۱۱/۰۲	۰/۲۵۷	-۰/۲۹۷	۱/۰۴۲	۰/۰۵۳	

جدول ۱ در کنار پرداختن به میانگین و انحراف استاندارد نمرات شرکت‌کنندگان نشان می‌دهد که کجی توزیع نمره‌ها در دامنه (۱ و -۱) و کشیدگی در دامنه (۲ و -۲) قرار دارد و همچنین، نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرنف نیز نشان می‌دهد که سطح معناداری آماره Z بزرگ‌تر از $p > ۰/۰۵$ است؛ بنابراین بر اساس این آماره‌ها نرمال بودن توزیع نمرات تأیید می‌شود.

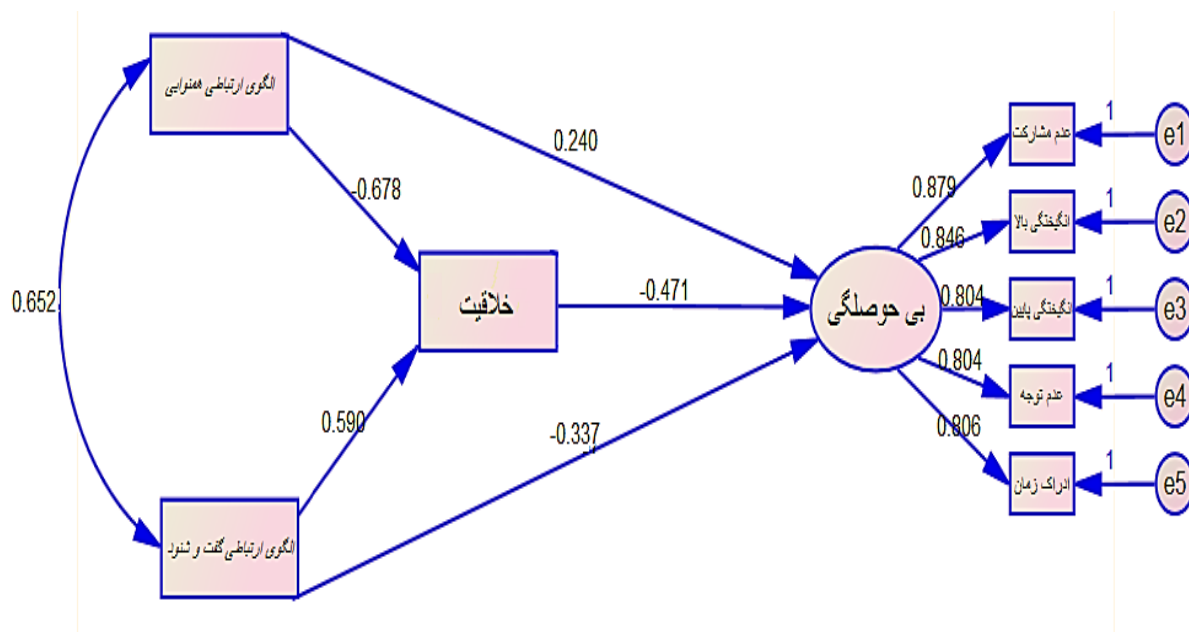
جدول ۲: ماتریس همبستگی متغیرها و بررسی هم خطی چندگانه متغیرهای پیش‌بین

متغیرها	ضرایب همبستگی				شاخص‌های آماری	
	(۱)	(۲)	(۳)	(۴)	آماره تحمل	شاخص‌های هم خطی چندگانه عامل تورم واریانس
(۱) الگوی ارتباطی همنوایی	۱				۰/۹۰۱	۱/۵۷۱
(۲) الگوی ارتباطی گفت‌وشنود	-۰/۶۵**	۱			۰/۸۹۲	۱/۴۶۲
(۳) خلاقیت	-۰/۶۱**	۰/۵۹**	۱		۰/۶۵۰	۱/۳۴۷
(۴) بی‌حوصلگی	۰/۳۴**	-۰/۳۳**	-۰/۴۹**	۱	-	-

** $p < ۰/۰۱$

جدول ۲ به ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش می‌پردازد، نتایج نشان می‌دهد که بین متغیرهای همبستگی وجود دارد که با توجه به تأیید معنادار بودن این همبستگی، امکان بررسی نقش واسطه‌ای خلاقیت در رابطه بین الگوهای ارتباطی خانواده و بی‌حوصلگی فراهم است. در ادامه به منظور بررسی مدل پژوهش از مدل سازی معادلات ساختاری استفاده شد. پیش از اجرای این آزمون از برقراری مفروضه‌های اساسی آن (حجم نمونه، بهنجاری توزیع داده‌ها، هم خطی چندگانه) اطمینان حاصل شد. بررسی بهنجاری توزیع داده‌ها با استفاده از شاخص‌های کجی و کشیدگی نشان داد که هیچ یک از متغیرهای پژوهش انحراف جدی از توزیع بهنجار ندارند؛ زیرا کجی توزیع نمره‌ها در دامنه (۱ و -۱) و کشیدگی در دامنه (۲ و -۲) قرار داشت و بر اساس دیدگاه Kline (2015) در این دامنه می‌توان توزیع داده‌ها را بهنجار فرض کرد. برای حجم نمونه اغلب مؤلفان نمونه بالاتر از ۲۰۰ نفر را برای مدل‌یابی معادلات ساختاری مناسب دانسته‌اند که بر این اساس حجم نمونه (۴۰۰ نفر) شرط کفایت نمونه را برقرار می‌سازد. همچنین، نتایج حاصل از بررسی هم خطی چندگانه نشان داد آماره تحمل (بزرگ‌تر از ۰/۱۰) و عامل تورم واریانس (کمتر از ۱۰) در متغیرهای پیش‌بین در دامنه پذیرش قرار دارند. شکل ۲ مدل پژوهش بر اساس ضرایب استاندارد شده (β) را نشان می‌دهد و در جدول ۳ شاخص‌های برازش مدل گزارش شده‌اند.

زارعی و فولادوند: نقش واسطه‌ای خلاقیت در رابطه الگوهای ارتباطی خانواده با بی‌حوصلگی نوجوانان دختر

شکل ۲. مدل نهایی پژوهش

جدول ۳: برآورد شاخص‌های برازش مدل معادله ساختاری

شاخص‌های برازش	χ^2/df	RMSEA	GFI	AGFI	CFI	NFI	NNFI
مقادیر الگو	۱/۷۷	۰/۰۳	۰/۹۳	۰/۸۷	۰/۹۵	۰/۹۶	۰/۹۵
دامنه پذیرش	< ۳	< ۰/۰۸	> ۰/۹۰	> ۰/۸۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰

بررسی شاخص‌های برازش مدل در نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد که تمامی شاخص‌های برازش به‌دست‌آمده از مطلوبیت بالایی برخوردارند، زیرا مطابق دیدگاه کلاین (۲۰۱۱) در خصوص مهم‌ترین شاخص‌های مربوط به برازش مدل، نسبت χ^2/df به درجه آزادی کمتر از ۳، شاخص برازش تطبیقی (CFI) و شاخص نیکویی برازش (GFI) بزرگ‌تر از ۰/۹۰ و ریشه میانگین مجذور خطا (RMSEA) کمتر از ۰/۰۸ نشانگر برازش مطلوب است. لذا، شاخص‌های به‌دست‌آمده نشان می‌دهند که داده‌ها با مدل مفهومی مدنظر پژوهش برای روابط متغیرهای برازش دارد. در جدول شماره ۴ نتایج مربوط به اثرات مستقیم متغیرها گزارش شده است.

جدول ۴: نتایج مربوط به اثرات مستقیم

مسیرهای مستقیم	ضریب مسیر	خطای استاندارد برآورد	نسبت بحرانی	سطح معناداری
الگوی ارتباطی همنوایی بر خلاقیت	-۰/۶۷	۰/۱۲	۸/۷۲	۰/۰۰۱
الگوی ارتباطی گفت‌وشنود بر خلاقیت	۰/۵۹	۰/۰۹	۶/۴۵	۰/۰۰۱
خلاقیت بر بی‌حوصلگی	-۰/۴۷	۰/۰۷	۵/۶۹	۰/۰۰۱
الگوی ارتباطی همنوایی بر بی‌حوصلگی	۰/۲۴	۰/۰۳	۳/۵۳	۰/۰۰۱
الگوی ارتباطی گفت‌وشنود بر بی‌حوصلگی	-۰/۳۳	۰/۰۵	۴/۹۳	۰/۰۰۱

نتایج جدول شماره ۴ نشان می‌دهد اثر مستقیم الگوی ارتباطی همنوایی بر خلاقیت ($C.R = \beta, 72/8 = -0/67$) و منفی معنادار و اثر مستقیم الگوی ارتباطی گفت‌وشنود بر خلاقیت ($C.R = \beta, 45/6 = 0/59$) و مثبت معنادار است. همچنین، اثر مستقیم خلاقیت ($C.R = \beta, 69/5 = -0/47$)، اثر مستقیم الگوی ارتباطی گفت‌وشنود ($C.R = \beta, 93/4 = -0/33$) و اثر مستقیم الگوی ارتباطی همنوایی ($C.R = \beta, 24/3 = 0/24$) بر بی‌حوصلگی مثبت معنادار است. یکی از ویژگی‌های مدل یابی معادلات ساختاری، برآورد اثرات غیرمستقیم متغیرها بر یکدیگر است که امکان بررسی نقش میانجی متغیرها را می‌دهد. در ادامه جهت بررسی معناداری اثر غیرمستقیم از آزمون بوت‌استرپ استفاده شد که نتایج در جدول زیر ارائه شده است.

جدول شماره ۵: نتایج مربوط به اثر غیرمستقیم الگوهای ارتباطی خانواده بر بی‌حوصلگی

مسیر غیرمستقیم	ضریب مسیر	خطای استاندارد برآورد	سطح معنی‌داری	حد بالا	حد پایین
الگوی ارتباطی گفت‌وشنود بر بی‌حوصلگی از طریق خلاقیت	۰/۲۷۷	۰/۰۲	۰/۰۰۱	۰/۰۸۱۶	۰/۱۴۰۹
الگوی ارتباطی همنوایی بر بی‌حوصلگی از طریق خلاقیت	-۰/۳۱۹	۰/۰۴	۰/۰۰۱	۰/۱۱۵۹	۰/۱۷۲۵

با توجه به جدول شماره ۵ ملاحظه می‌شود که خلاقیت در رابطه بین الگوی ارتباطی گفت‌وشنود با بی‌حوصلگی نقش واسطه‌ای دارد که ضریب بتای مسیر غیرمستقیم برابر $\beta = 0/277$ است. با توجه به اینکه حد پایین فاصله اطمینان $0/08$ و حد بالای آن $0/14$ است و صفر بیرون از این فاصله قرار دارد این رابطه واسطه‌ای در سطح $p < 0/001$ معنادار است. همچنین با توجه به جدول شماره ۵ ملاحظه می‌شود که خلاقیت در رابطه بین الگوی ارتباطی همنوایی با بی‌حوصلگی نقش واسطه‌ای دارد که ضریب بتای مسیر غیرمستقیم برابر $\beta = -0/319$ است. با توجه به اینکه حد پایین فاصله اطمینان $0/11$ و حد بالای آن $0/17$ است و صفر بیرون از این فاصله قرار دارد این رابطه واسطه‌ای در سطح $p < 0/001$ معنادار است.

بحث

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش واسطه‌ای خلاقیت در رابطه الگوهای ارتباطی خانواده با بی‌حوصلگی نوجوانان دختر انجام شد. نتایج نشان داد که الگوی ارتباطی گفت‌وشنود بر بی‌حوصلگی دانش‌آموزان دختر اثر مستقیم منفی و الگوی ارتباطی همنوایی بر بی‌حوصلگی دانش‌آموزان دختر اثر مستقیم مثبت دارد. این یافته با نتایج مطالعات (Steele & McKinney, 2019) و Dong et al. (2020) که عنوان می‌کنند تعامل ناسالم و مخرب خانوادگی در ایجاد حالات روان‌شناختی منفی مانند بی‌حوصلگی نقش اساسی دارد، همسو است. در تبیین رابطه الگوهای ارتباطی خانواده (گفت‌وشنود و همنوایی) با بی‌حوصلگی می‌توان بر مبنای مدل الگوهای ارتباطی خانواده (Chaffee et al., 1971) و نظریه Fitzpatrick (2004) بیان کرد خانواده‌های دارای جهت‌گیری گفت‌وشنود به فرزندان خود فرصت شرکت در بحث و گفتگو را می‌دهند و در روابط خود از سبک پذیرش استفاده

زارعی و فولادوند: نقش واسطه‌ای خلاقیت در رابطه الگوهای ارتباطی خانواده با بی‌حوصلگی نوجوانان دختر

می‌کنند. بنابراین، در چنین خانواده‌هایی ارتباطات بین اعضای خانواده باز بوده و بین آن‌ها بحث‌هایی گسترده در رابطه با موضوعات مختلف صورت می‌گیرد. همچنین، والدین در عین داشتن روابط صمیمانه و حمایت‌کننده با نوجوانان، مقررات را با استدلال‌های منطقی بیان می‌کنند و در مورد انتظارات و خواسته‌های خود تبیین‌های قانع‌کننده‌ای دارند (Wang et al., 2021). به علاوه، آرزوها، افکار، احساسات، عواطف و هیجانات نوجوانان مورد توجه قرار می‌گیرد و نوجوانان می‌آموزند هیجانات خود را مدیریت کرده و به شیوه صحیح ابراز نمایند و در برقراری ارتباطات اجتماعی با دیگران، هیجانات مثبت بیشتری را ابراز می‌کنند (Hasniza, Yusoff & Hasim, 2013). از سوی دیگر، در چنین خانواده‌هایی الگویی برقرار است که بیان افکار به صورت آزادانه و بدون فشار و تحمیل در مورد مسائل مختلف وجود دارد و همین مشارکت همه جانبه، گفتگوی آزادانه و باور به مهم بودن اظهار نظراتشان در تعاملات خانوادگی (Wang et al., 2021)، نوجوانان را به نوعی غیرمستقیم به سمت فراگیری مهارت‌های کارآمد و مفید در مواجهه با مسائل و مشکلات سوق می‌دهد که این مهارت‌ها می‌توانند به عنوان عامل پیشگیری‌کننده از بروز مشکلات روان‌شناختی از جمله بی‌حوصلگی در نوجوانان عمل نماید (Steele & McKinney, 2019; Campbell-Salome et al., 2019).

از طرفی والدینی که دارای جهت‌گیری هم‌نواپی هستند معتقدند؛ تبادل مکرر، باز و راحت عقاید و ارزش‌ها به طور کلی برای خانواده و به ویژه برای تربیت و اجتماعی کردن فرزندان ضرورتی ندارد (Fitzpatrick, 2004). بدین ترتیب که از فرزندان انتظار می‌رود تا حرف شنوی داشته باشند، مطابق میل والدین عمل کنند و علایق خود را در درجه دوم اهمیت قرار دهند (Lyerly & Huber, 2013). به دلیل وجود چنین الگوهای سختگیرانه (Valenzuela et al., 2019; Barnnon, 2021) که بر استفاده از تحمیل و اجبار متکی است با وابستگی نوجوانان به والدین ارتباط دارد و بر توانایی نوجوانان در جهت عملکرد مستقل آسیب وارد می‌کند؛ به نحوی که نوجوانان احساس می‌کنند توانایی و صلاحیت تصمیم‌گیری برای عملکرد مستقلانه را ندارند. در چنین فضایی که والدین بر فرمانبرداری و مطیع بودن نوجوانان تاکید دارند، نوجوانان امکان طرح آزادانه افکار و عقاید خود را ندارند و به تدریج شخصیت وابسته‌ای پیدا می‌کنند که استقلال کافی در انجام امور خود را نداشته و به دلیل یادگیری پذیرش باورها و عقاید دیگران بدون تفکر، و همچنین سطح اعتماد به نفس پایین، به احتمال بیشتری دچار آسیب‌های روانی از جمله بی‌حوصلگی می‌شوند (Ferreira et al., 2013; Morales et al., 2014; Kapetanovic & Skoog, 2021; Freed et al., 2016; Steele & McKinney, 2019; Zhou, N., & Buehler, 2019).

در بخش دیگر نتایج نشان داد الگوهای ارتباطی خانواده (گفت‌وشنود و هم‌نواپی) از طریق خلاقیت بر بی‌حوصلگی دانش‌آموزان دختر اثر غیرمستقیم دارد. این یافته با نتایج مطالعات (Hunter et al., 2016) و (Gomez-Ramirez & Costa, 2016) که خاطرنشان می‌کنند بین الگوهای ارتباطی خانواده با خلاقیت و به تبع آن بی‌حوصلگی ارتباط وجود دارد، همسو می‌باشد. در تبیین رابطه غیرمستقیم الگوی ارتباطی گفت‌وشنود از طریق خلاقیت بر بی‌حوصلگی، می‌توان بر مبنای نظریه (Fitzpatrick, 2004) بیان کرد در خانواده‌هایی که روابطشان بر مبنای شنیدن همه‌ی عقاید و نظرات ولو مخالف باشد، زمینه مناسب برای رشد خلاقیت فراهم می‌شود، زیرا فرد بدون دغدغه و اضطراب می‌تواند در خصوص یک موضوع نظرات خود را هر چند اشتباه بیان کند و در این صورت است که با مطرح شدن نظرات متفاوت و گوناگون در این بین بالاخره فرد راه‌حل صحیح را پیدا می‌کند (Fitzpatrick, 2004). بر اساس شواهد پژوهشی در فرایند خلاقیت یک سری مراحل باید طی شود، تا فرد به یک جواب قطعی برسد؛ در این فرایند یکی از مراحل پیدا کردن راه‌حل‌های متفاوت و پس از آن ارزیابی بهترین راه‌حل است (Kazbelt et al., 2010; Kaufman & Sternberg, 2010). بر طبق این فرایند، در خانواده‌هایی که مبنای روابط بر شنیدن نظرات و عقاید متفاوت است می‌توان شاهد رشد و بروز خلاقیت در فرزندان بود (Pan et al., 2021). روان‌شناسان انسان‌گرا معتقدند برای رشد خلاقیت، باید با ایجاد شرایط بیرونی، از جمله آزادی و امنیت روانی، امکان ظهور و بروز توانایی بالقوه افراد را فراهم ساخت (وستفال، کرشمن، گرونستاج و وک، ۲۰۱۸). بر این اساس مشخص است که در خانواده‌های با جهت‌گیری گفت‌وشنود، که فرزندان خود را بر اساس ارتباط مکرر، ارزش‌های متنوع و اصل انتخاب آزاد آموزش می‌دهند و اجتماعی بار می‌آورند، منجر

به بروز توانایی‌های بالقوه فرد و بالطبع آن رشد خلاقیت در فرزندان خود می‌شوند (Liu et al., 2021; Shi et al., 2021)، که این به نوبه خود از بروز بی‌حوصلگی جلوگیری می‌نماید.

در خصوص رابطه غیرمستقیم الگوی ارتباطی هم‌نوایی از طریق خلاقیت بر بی‌حوصلگی، بر مبنای نظریه Fitzpatrick (2004) می‌توان چنین تبیین نمود که در خانواده‌هایی که بعد هم‌نوایی وجود دارد، تأکید بر همسانی نظرها و اعتقادات است و از فرزندان انتظار می‌رود که طبق نظر آنها عمل کنند. در واقع، والدین برای دیگر اعضاء تصمیم‌گیری می‌کنند و در مورد تصمیم گرفته شده به خانواده اطلاع می‌دهند و از فرزندان انتظار اطاعت از آن دارند. بنابراین برای اینکه خانواده‌های با جهت‌گیری زیاد تصمیم‌گیری کند به هیچ تعاملی بین اعضای خانواده نیازی نیست به غیر از اینکه سرپرست خانواده در مورد تصمیم گرفته شده به خانواده اطلاع دهد. زیرا سرپرست خانواده می‌تواند به طور یک‌جانبه تصمیم‌گیری کند (Valenzuela, Bachmann & Aguilar, 2019). بالطبع در چنین فضایی، نمی‌توان انتظار رشد و پرورش خلاقیت را داشت، زیرا برای رشد خلاقیت، فرد نیاز دارد به اینکه احساس کند که برای انتخاب، آزادی دارد و تاحدی خودمختار است، در صورتی که وقتی فرد، در محدودیت و تنگنا باشد جایی برای رشد خلاقیت وجود ندارد (Liu et al., 2021; Simpson, Vannucci & Ohannessian, 2018)، لذا در چنین شرایطی بروز آسیب‌های روان‌شناختی از جمله بی‌حوصلگی بسیار محتمل به نظر می‌رسد. در کنار موارد مطرح شده لازم به ذکر است که هر پژوهشی دارای محدودیت است و در خصوص پژوهش حاضر می‌توان بیان داشت که شرکت کنندگان پژوهش حاضر، دانش آموزان دختر دوره اول متوسطه بودند؛ لذا تعمیم نتایج پژوهش حاضر به گروه‌های دیگر و پسران با احتیاط صورت پذیرد. بنابراین، پیشنهاد می‌شود که این پژوهش در مقاطع سنی پایین‌تر و بالاتر از گروه نمونه و همین‌طور پسران انجام پذیرد. همچنین، برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای والدین در مورد نقش جو عاطفی خانواده بر روند رشد شخصیتی و وضعیت روانی نوجوانان توسط فرهنگ سراها (وابسته به شهرداری) و مدارس و رابطه آن با متغیرهای این پژوهش مدنظر قرار گیرد. درنهایت، ایجاد زمینه‌ها و زیرساخت‌های لازم برای رشد سالم و بهبود وضع روانی نوجوانان در زمینه بی‌حوصلگی در مدارس و آموزش مقابله با آن به دانش آموزان و والدین و ساختن برنامه‌های فرهنگی سازنده در خصوص متغیرهای این پژوهش و همین‌طور ارزیابی روانی کودکان و نوجوانان در هر مقطع تحصیلی و سنی توسط آموزش و پرورش پیشنهاد می‌شود.

تعارض منافع

هیچ تعارض منافی در این مقاله وجود ندارد.

References

- Abedi, J. (1995). Creativity; A New Instrument for Its Assessment. *Psychological Research*, 2(1), 46-54. [In Persian]
- Auzmendi, E., Villa, A., & Abedi, J. (1996). Reliability and validity of a newly constructed multiple-choice creativity instrument. *Creativity Research Journal*, 9(1), 89-95.
- Biolcati, R., Mancini, G., & Trombini, E. (2018). Proneness to boredom and risk behaviors during adolescents' free time. *Psychological Reports*, 121(2), 303-323.

- Brannon, G. E. (2021). Family communicative environment's effects on young adults' social norms about limiting alcohol: Examining the mediating effects of implicit privacy rules. *Health Communication, 36*(10), 1137-1147.
- Brock, R. L., & Kochanska, G. (2015). Decline in the quality of family relationships predicts escalation in children's internalizing symptoms from middle to late childhood. *Journal of Abnormal Child Psychology, 43*, 1295-308.
- Brosowsky, N. P., Barr, N., Mugon, J., Scholer, A. A., Seli, P., & Danckert, J. (2022). Creativity, Boredom Proneness and Well-Being in the Pandemic. *Behavioral Sciences, 12*(3), 68.
- Campbell-Salome, G., Rauscher, E. A., & Freytag, J. (2019). Patterns of Communicating About Family Health History: Exploring Differences in Family Types, Age, and Sex. *Health Education & Behavior, 46*(5), 809-817.
- Cavallo, D. A., & Krishnan-Sarin, S. (2019). Nicotine use disorders in adolescents. *Pediatric Clinics, 66*(6), 1053-1062.
- Chaffee, S. H., McLeod, J. M., & Atkin, C. K. (1971). Parental influence on adolescent media use. *American Behavioral Scientist, 14*, 323-340.
- Chen, H. (2016). The relationship between alexithymia and emotional symptoms: Mediating effects of boredom proneness. *Chinese Journal of Clinical Psychology, 24*(4), 648-651.
- Chou, W. J., Chang, Y. P., & Yen, C. F. (2018). Boredom proneness and its correlation with internet addiction and internet activities in adolescents with attention-deficit/hyperactivity disorder. *Kaohsiung Journal of Medical Sciences, 34*, 467-474.
- Dong, Y., Wang, H., Zhu, L., Li, C., & Fang, Y. (2020). How parental involvement influences adolescents' academic emotions from control-value theory. *Journal of Child and Family Studies, 29*(2), 282-291.
- Erdner, S. M., & Wright, C. N. (2018). The Relationship between Family Communication Patterns and the Self-Efficacy of Student-Athletes. *Communication & Sport, 6*(3), 368-389.
- Fahlman, S. A., Mercer-Lynn, K. B., Flora, D. B., & Eastwood, J. D. (2013). Development and validation of the multidimensional state boredom scale. *Assessment, 20*(1), 68-85.
- Ferreira, M., Nelas, P., Duarte, J., Grilo, C., & Nave, F. (2013). Family culture and adolescent sexuality. *Atención Primaria, 45*(2), 216-222.
- Fitzpatrick, M. A. (2004). The family communication patterns theory: Observations on its development and application. *The Journal of Family Communication, 4*, 167-179.
- Fitzpatrick, M.A. & Ritchie, L.D. (1994). Communication schemata within the family: Multiple perspectives on family interaction. *Human Communication Research, 20*, 275-301.
- Freed, R. D., Rubenstein, L. M., Daryanani, I., Olino, T. M., & Alloy, L. B. (2016). The relationship between family functioning and adolescent depressive symptoms: the role of emotional clarity. *Journal of Youth and Adolescence, 45*, 505-519.
- Goldstein, A. L., Vilhena-Churchil N., Stewart, S. H., Hoaken, P. N., & Flett, G. L. (2016). Mood, motives and money: an examination of factors that differentiate online and non-online young adult gamblers. *Journal of Behavior Addiction, 5*, 68-76.

- Gomez-Ramirez, J., & Costa, T. (2017). Boredom begets creativity: A solution to the exploitation–exploration trade-off in predictive coding. *Biosystems*, 162, 168-176.
- Hasniza, C. N., Yusoooff, F., & Hasim, M. S. (2013). Communication patterns of Malay families in Terengganu, *Malaysia Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 102, 635-642.
- Hesse, C., Rauscher, E. A., Goodman, R. B., & Couvrette, M. A. (2017). Reconceptualizing the role of conformity behaviors in family communication patterns theory. *Journal of Family Communication*, 17(4), 319–337.
- Heydari, A. (2018). *Investigating the state of boredom and its related factors among medical students of Islamic Azad University of Qom*. PhD thesis in general medicine, Islamic Azad University, Qom branch. [In Persian]
- Hovick, S. R., Thomas, S. N., Watts, J., & Tan, N. Q. (2021). The influence of family communication patterns on the processing of messages to increase family health history seeking intentions. *Health Communication*, 36(4), 424–432.
- Hunter, J. A., Abraham, E. H., Hunter, A. G., Goldberg, L. C., & Eastwood, J. D. (2016). Personality and boredom proneness in the prediction of creativity and curiosity. *Thinking Skills and Creativity*, 22, 48-57.
- Isacescu, J., Struk, A. A., & Danckert, J. (2017). Cognitive and affective predictors of boredom proneness. *Cognition and Emotion*, 31(8), 1741–1748.
- Kapetanovic, S., & Skoog, T. (2021). The Role of the Family’s Emotional Climate in the Links between Parent-Adolescent Communication and Adolescent Psychosocial Functioning. *Research on Child and Adolescent Psychopathology*, 49, 141–154.
- Kaufman, J. C., & Sternberg, R. J. (2010). *The Cambridge handbook of creativity* (Eds), New York: Cambridge University press.
- Kazbelt, A. Begetto, R.A., & Runco, M.A. (2010). Theories of creativity. In J.C. Kaufman, R.J. Sternberg (Eds). *The Cambridge handbook of creativity*. 20-47. New York: Cambridge University press.
- Kline, R. B. (2015). *Principles and practice of structural equation modeling*. New York: Guilford Press.
- Kuroshnia, M. (2006). *The effect of dimensions of family communication patterns on adaptation*. Master's thesis in educational psychology, Shiraz University. [In Persian]
- Kumar, J., & Singh, U. (2018). Creativity as Related to Perceived Family Environment. *International Indian Psychology*, 6(1), 69-80.
- Leung, J. T. Y., & Shek, D. T. L. (2019). Parental control and adolescent wellbeing in Chinese adolescents in Hong Kong. *Child Indicators Research*, 13(9), 703-727.
- Liu, J., Sun, X., Sun, M., Zhou, Y., Li, X., Cao, J., Liu, Z., & Xu, F. (2021). Factors Influencing the Creativity of Chinese Upper-Secondary-School Students Participating in Programming Education. *Frontiers in Psychology*, 12, 732605
- Lyerly, J. E., & Huber, L. R. (2013). The role of family conflict on risky sexual behavior in adolescents aged 15 to 21. *Annals of Epidemiology*, 23(4), 233-235.
- Moein, Z., Hejazi, M., Morovati, Z., & Oroji, M. (2020). Relationship between family emotional atmosphere and creative problem solving with mediator role of Critical thinking among students. *Research in Medical Education*, 12(1), 14-23. [In Persian]

- Morales, J. F., Ristina, E. C. Jankowski, K. S., Vollmer, C., & Randler, C. (2014). Evening adolescents: The role of family relationships and pubertal development. *Journal of Adolescence*, 37, 425-432.
- Mugon, J., Struk, A., & Danckert, J. (2018). A failure to launch: Regulatory modes and boredom proneness. *Frontiers in Psychology*, 9, 1126.
- Nabilla, S. P., Christia, M., & Dannisworo, C. A. (2019). The Relationship between boredom proneness and sensation seeking among adolescent and adult former drug users. In *2nd International Conference on Intervention and Applied Psychology (ICIAP 2018)*. Atlantis Press.
- Pan, Y., Yang, Z. P., Han, X. H., & Qi, S. S. (2021). Family functioning and mental health among secondary vocational students during the COVID-19 epidemic: a moderated mediation model. *Personality and Individual Differences*, 171, 110490
- Ridout, S. J., Ridout, K. K., Kole, J., Fitzgerald, K. L., Donaldson, A. A., & Alverson, B. (2021). Comparison of eating disorder characteristics and depression comorbidity in adolescent males and females: An observational study. *Psychiatry Research*, 296, 113650.
- Shi, B., Xing, Z., Yang, M., & Tang, C. (2021) How Family's Support of Perseverance in Creative Efforts Influences the Originality of Children's Drawing During the Period of COVID-19 Pandemic? *Frontiers in Psychology*, 12, 600810.
- Simpson, E. G., Vannucci, A., & Ohannessian, C. M. (2018). Family functioning and adolescent internalizing symptoms: a latent profile analysis. *Journal of Adolescence*, 64, 136-45.
- Steele, E. H., & McKinney, C. (2019). Emerging adult psychological problems and parenting style: Moderation by parent-child relationship quality. *Personality and Individual Differences*, 146, 201-208.
- Torrance, E. P. (1979). An instructional model for enhancing incubation. *The Journal of Creative Behavior*, 13(1), 23-35.
- Valenzuela, S., Bachmann, I., & Aguilar, M. (2019). Socialized for News Media Use: How Family Communication, Information-Processing Needs, and Gratifications Determine Adolescents' Exposure to News. *Communication Research*, 46(8), 1095-1118.
- Wang, E., Zhang, J., Peng, S., & Zeng, B. (2021). The Association Between Family Function and Adolescents' Depressive Symptoms in China: A Longitudinal Cross-Lagged Analysis. *Front in Psychiatry*, 12, 744976.
- Wang, N., Roaché, D. J., & Pusateri, K. B. (2019). Associations between Parents' and Young Adults' Face-to-Face and Technologically Mediated Communication Competence: The Role of Family Communication Patterns. *Communication Research*, 46(8), 1171-1196.
- Washington, T., Rose, T., Coard, S. I., Patton, D. U., Young, S., & Giles, S. (2017). Family-level factors, depression, and anxiety among African American children: a systematic review. *Child & Youth Care Forum*, 46, 137-56.
- Westgate, E. C., & Wilson, T. D. (2018). Boring thoughts and bored minds: The MAC model of boredom and cognitive engagement. *Psychological Review*, 125(5), 689-713.
- Westphal, A., Kretschmann, J., Gronostaj, A., & Vock, M. (2018). More enjoyment, less anxiety and boredom: How achievement emotions relate to academic self-concept and teachers' diagnostic skills. *Learning and Individual Differences*, 62, 108-117.
- Xie, J. (2021). The Effects of Boredom on EFL Learners' Engagement. *Front in Psychology*, 12, 743313.

Xu, Y., Shao, J., Zeng, W., Wu, X., Huang, D., Zeng, Y., & Wu, J. (2021). Depression and Creativity During COVID-19: Psychological Resilience as a Mediator and Deliberate Rumination as a Moderator. *Frontiers in psychology, 12*, 665961.

Zhou, N., & Buehler, C. (2019). Marital hostility and early adolescents' adjustment: The role of cooperative marital conflict. *The Journal of Early Adolescence, 39*(1), 5-27.

COPYRIGHTS

© 2022, by the authors. Licensee Family Psychology Association of Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

